

ПИОНЬЭР ЙҮК

ТЫЛЧЭ ЙЭДА ЛЭКШЭ,
 СЫЛКЭ МУТАН, СҮРЭТАН,
 ≡ ЙОЧА ЖУРНАЛ. ≡
 № 1-2.

1931 ий Йанвар-Пэвраль.

ЭМНЭ П 29088
 ТН 5000 эк.
 Латвиягийн Д. Казань ул. Инженерийн 4

Икшывэ литератур конкурс.

Илыш эрэ вашталтэш. Ожно мэмнан мари й калык школыш тунэмаш коштым йолагай пашалан вэлэ шотлэн. Кызыт уло тунэмаш шонымыжым школ-шамыч шынгарэн огыт кэрт.

Ожно школышто рушла, ыңлыдымэ йылмэ дэнэ туныктэныт. Садлан мари икшывэ вашкэ тўзланэн кэргын огыл, кнага лудашат йўратэн огыл. Кызыт школышто мари икшывэ ышкэ мари йылмыжэ дэнэ тунэмаш. Сандэнэ мари икшыват вашкэ тўзлана, кнага лудашат пэш йўрата. Икшывэ утларакшэ сылнэ мутав кнагам йўрата. Икшывылан лудаш кнагажэ гына шагал! Улыжат пэш кэлшышак огыл: йужыжо саман шотышто ок кэлшэ, йужыжын сылнылыкшэ шагал.

Мариздат тэний икшывылан лудаш кнагам шуко лукташ шона, йужыжым лукташат тўғалын.

Тидэ кэчылаштэ тыгыдэ икшывылан лудаш йўршў тыгай кнага лэктит:

- 1) „Эчэйын пурсажэ“.
- 2) „Кўртньў кид“.
- 3) „Тэлэфон“.
- 4) „Паравоз“.
- 5) „Кысти шошымлан полша“.
- 6) „Мўндўр корво“.
- 7) „Шурно пырчэ“.
- 8) „Чодран корныжо“.

Тидэ ончыктымэ кнага-влак чыла рушла гыч кэлыштарэн кусарымэ улыт.

Тылэч вара Мариздат, мари писатэль, поэт-влак возымо (оргинал) икшывылан йўршў ойлымашым, поэмым, пиэсым, т. м. лукташ-тўғалэш.

Мари писатэль, поэт-влак возымо пашалан кўлынрак пижышт, мавын, Мариздат ИКШЫВЭ ЛИТЭРАТУР КОНКУРСЫМ ЫШТА.

1. Ойлымаш, поэм, пиэс, очерк, т. м. тўрлымат возаш лийэт.

2. произвэдэньын кугутшо 0,25—1 пэчатный лист лийман.

3. Возаш тыгай тэмэ дэн лийэш:

а) клас дэнэ клас крэдалмаш (мари йалыштэ).

б) граждан сар.

в) у йўла.

г) ик калыкым вэс калык пағалаш туныктымэ (иртернатциональное воспитание).

д) колхоз ыштымэ,

е) чодран пайдажэ,

ж) пўртыс илыш (тўрлў йанлык, кайык тулэч молат),

з) рэволютсо дэч ончылысэ икшывэ илыш,

и) паврик-заводласэ пашазэ илыш,

к) буржуй кучымо элласэ икшывэ илыш,

л) икшывэ модыш,

м) ашнымэ вольык, сурт-кайык, т. м.

4. Конкурсын срокшо 1931 ийын 1-шэ ийульжо.

5. Возышо-шамычлан 4 прэмий лийэш:

1-ой прэмий—100 тэнтэ.

2 „ „ 75 „

3 „ „ 50 „

4 „ „ 25 „

6. Тиддэч посна пэчэтлалтшылан автор гонорар тўлалтэш—пэчат листы лан 80—100 тэнтэ.

7. Йужо произвэдэньэ прэмийым ок нал гынат, кэлшышэ лийэш гын, пэчэтлалтэш. Тугай произвэдэньылан автор гонорар вэлэ тўлалтэш.

МАРИЗДАТ.

Возымашым тыгай адрес дэн колтыман:

г. Йошкар-Ола, МАО.

Марийскому Областному Издательству.

Мар. ж.
1-3

Түхүүсэ пролетар-брок, ушнызэ!

Г.И.Б на СССР. ЗКЗ.
Литр 1931 г.д
Акт № 1201

ПИОНЬЭР

Заказ № 326 . Пор. № 11 . . .

Журнал имеет: стр. иллюстр.
. табл. карт.

№№ вып. 1-6 1931 . год.

Примечания:

Расписка отв. за подгот. в перепл.

Труж

ПИБ В И Р В — П И В Р И А В
№ 1-2.

СЫЛНЭ МУТАН, СУРГАЛАН
йоча журнал.

1924 ий—ШЫМ ИЙ1—931 ий Лэнин дэч посна

Комунист партийын рүдө комитэт вуйлатымэ почэш
Совет ушэмысэ шэмэр калык сотсиализмым ышта.

В. И. (Улианов) Ленинын йлышыжэ.

В. И. Ленин Симбирск олаш 1870 ийын, апрэлын 7 (22)-жо шочын. Ачажэ ончыч туныктышылан, вара калык школ вуйлатышэ инспектырлан шогэн. Аважэ доктыр ўдыр улмаш. В. И. Ленинлан изиж годым красаньык коклаштэ шуко илаш вэрыштын.

1887 ийштэ Симбирск оласэ гимназийым пэш сайын, шөртнөб мэдальэ дэн пытарэн. 1888 ийштэ Озан университетыш тунэмаш пурэн. Тудо ийак студэнт шамыч бунт штымылан Лениным университет гыч луктын колтэныт. Луктын колтымэкэ Озан губ. Кокушкино йалыштэ илэн. Университэт гыч лукмэкэ, шкэ вуйа чот тунэмаш тўнгалын. К. Маркс туныктымыжым тунэмаш чот пижын.

1893 ийштэ Ленинград (Пэтэрбург) олаш кайа. Тушто сотс.-демократ студэнт кружок дэнэ кылым кунаш тўнгалын. пырлыа паша шташ пижын.

Икшывэ литератур конкурс.

Илыш эрэ вашталтэш. Ожно мэмнан марий калык школыш тунэмаш коштмым йолагай пашалан вэлэ шотлэн. Кызыт уло тунэмаш шонымыжым школ-шамыч шындарэн огыт кэрт.

Ожно школышто рушла, ыглыдымэ йылмэ дэнэ туныктэныт. Садлан мари икшывэ вашкэ тўзланэн кэртын огыл, кнага лудашат йўратэн огыл. Кызыт школыштэ мари икшывэ вашкэ мари йылмыжэ дэнэ тунэмаш. Сандэнэ мари икшыват вашкэ тўзлана, кнага лудашат паш йўрата. Икшывэ утларакшэ сылнэ мутан кнагам йўратэн кэлшышак огыл: йужа паш шагал.

Мариздат тэний икшывэ шыжым лукташат тўнгалын.

Тидэ кэчылаштэ ты...

1) „Эчэйын пурсаж“

5) „Кысти шошымлан“

8) „Чодран корныжо“.

Тидэ ончыктымэ в... улыт.

Тылөч вара Мария шывылан йўршө ойлыман.

Мари писатэль, п...

Мариздат ИКШЫВЭ ЛИ...

1. Ойлымаш, поэм,

2. произвэдэньын кугутшо 0,25 — 1 пэчатнын лист...

3. Возаш тыгай тэмэ дэн лийэш:

а) клас дэнэ клас крэдальмаш (мари йалыштэ).

б) граждэн сар.

в) у йўла.

г) ик калыкым вэс калык пагалаш туныктымэ (интернэциональное воспитание).

д) колхоз ыштымэ,

е) чодран пайдажэ,

ж) пўртыс илыш (тўрлө йанлык, кайык тулөч молат),

з) рэволютсэ дэч ончылсэ икшывэ илыш,

и) паврик-заводласэ пашазэ илыш,

к) буржуй кучымо элласэ икшывэ илыш,

л) икшывэ модыш,

м) ашнымэ вольык, сурт-кайык, т. м.

4. Конкурсын срокшо 1931 вийын 1-шэ ийульжо.

5. Возышо-шамычлан 4 прэмий лийэш:

1-ой прэмий—100 тэнтэ.

2 „ „ 75 „

3 „ „ 50 „

4 „ „ 25 „

6. Тиддэч посна пэчэтлалтышлан автор гонорар тўлалтэш—пэчэт листы лан 80—100 тэнтэ.

7. Йужо произвэдэньэ прэмийым ок нал гынат, кэлшышэ лийэш гын, пэчэтлалтэш. Тугай произвэдэньылан автор гонорар вэлэ тўлалтэш.

МАРИЗДАТ.

Возымашым тыгай адрес дэн колтыман:

г. Йошкар-Ола, МАО.

Марийскому Областному Издательству.

Мар. ж.
1-3

Түхүүсэ пролетар-баск, ушһыгэ!

Г.П.Б на СССР. экз.

Лыгр 1931 г.д.

Арт №

У 201

ПИОНЬЭР

ЙҮК

ий 1931 ий
Йанварь—Пэвраль
№ 1-2.

Тылчэ йыда лэкшэ
сылнэ мутан, сүрэтан
йоча журнал.

1924 ий—ШЫМ ИЙ1—1931 ий
Лэнин дэч посна

Комунист партийын рүдө комитэт вуйлатымэ почэш
Совет ушэмысэ шэмэр калык сотсиализмым ышта.

В. И. (Улианов) Лэнинын йлышыжэ.

В. И. Лэнин Симбирск олаш 1870 ийын, апрэлын 7 (22)-жо шочын. Ачажэ ончыч туныктышылан, вара калык школ вуйлатышэ инспэктырлан шогэн. Аважэ доктыр ұдыр улмаш. В. И. Лэнинлан изиж годым красаньык коклаштэ шуко илаш вэрыштын.

1887 ийштэ Симбирск оласэ гимназийым пэш сайын, шөртнөбө мэдальэ дэн пытарэн. 1888 ийштэ Озан университетыш тунэмаш пурэн. Тудо ийак студэнт шамьч бунт штымылан Лэниным университет гыч луктын колтэныт. Луктын колтымэкэ Озан губ. Кокушкино йалыштэ илэн. Университэт гыч лукмэкэ, шкэ вуйа чот тунэмаш тунгалын. К. Маркс туныктымыжым тунэмаш чот пижын.

1893 ийштэ Ленинград (Пэтэрбург) олаш кайа. Тушто сотс.-демократ студэнт кружок дэнэ кылым кучаш тунгалын. пырлыа паша шташ пижын.

1895 ийштэ вэс кугужаныш кайа. Тушто „Освобождениэ Труда“ групп дэнэ ваш лийын, кылым кучаш тунгалэш. Тужэч пөртылын Пэ-тербургышто „Союз борьбы за освобождениэ рабочэго класса“ ушэ-мым почын, вуйлата. 1895 ийштэ йолташышт дэнэ пырлыа арэстовайт, Сибириыш Минусинский уэз., Шэунсокшэсэлаш ссылкыш колтат.

1900 ийштэ ссылка кыч пөртылэш. Тудо ийак йолташ-шамы-чышт дэнэ кэлшэн, вэс кугужанышыш шылын кайа.

1905 ийштэ рэволютсий тунгалмэкэ Россияыш пөртылын. Шылын илэн. 1907 ийштэ политсэйский шэкланэн кошташ тунгалмэ дэнэ, уэш вэс кугужанышыш шылын кайэн. Вэс кугужаныш гыч пэвраль рэво-лютсий лиймэкэ ижэ пөртылын. Пэвральский рэволютсий лиймэкат В. И. Лэнинлан врэмэнный правительствэ дэч Финландийштэ шылын илаш вэрыштын. Октабр Рэволютсий лиймэкэ гына Совет Рэспубли-кыш йөршөш пөртылын. Совет властьюм вуйлаташ тунгалын.

В. И. Лэнин ўмыржө мучко пашачэ, шэмэр крэсаньык вэрч тул йүлэн пашам штэн. Түрмаштат, ссылкыштат, вэс кугужаныштэ шы-лын илмаштат пролетар рэволютсий шташ вийан крэдал илэн.

Лэнин уло.

Шым ий тэмэ...	Колхоз, завод—
Лэнин укэ...	Иктат почэш ынэж код...
Вийан шүм йүкшэмэ,	Вүд үмбалнэ,
Кийа шыпкэ.	Мландэ йүмалнэ,
Лэнин укэ...	Курыклаштэ,
Кө ойла тыгэ?	Шэм кожлаштэ,
СССР—	Кэчэ—йүд—
Кугу вэр—	Паша йүк!
Түзлана шэмэр,	Тидэ мо?
Пионьэр,	— Лэнин укэ—
Комсомол,	Манэш кө?
Комунист—	Лэнин ыльэ,
Кажныжын шынча гыч	Лэнин уло,
Лэнин түс койэш,	Лэнин лийэш ончыкшат!
Кайаш ончык үжэш!	С. Г. Чавайн.

Пүтынь Совет Ушэм, чыла шэмэр калык, пашачэ, крэстьян Йошкар армий дэнэ пырля Ворошилов К. Е. 50 ий тэмме пайрамым ыштаг.

БОЛЬШЭВИКЫН, ВОЖДЫН КОРНЫЖО

Мэ пионьэр, школьник, шэмэр калык
Ворошилов дэч Совет ушэм
аралаш тунэмына.

1-й школ

шахтэ.

Донбас шахтышкэ 7 ийаш йоча толын. Тудо эн ыrvэээ пролэтар ильэ. Тудо мландэ йүмакэ паша ышташ пура ильэ. Мландэ йүмалнэ рвэээлан каньысыр—шүлаш нэлэ.

Тыгэ 1888 ийштэ Клим Ворошилов илаш тунгальэ.

Шахтэ тудын 1-й школжо лийын. Шахтыштэ тудо тунэмын. Тушто капиталист кашакым—пролэтарын тушманжым ужын, пролэтар вэрч кучэдалаш тунэмын.

15 ийаш Алчэвский заводыш паша ышташ пурэн. 18 ийаш Ворошилов заводысо пашачэ влакым забастовко ышташ үжын. Ворошилов мэталист, эн ончыл йэн улмаш. Чойын лэвыктымэ вэрыштэ (цэх) кугу забастовкым ыштышт. Жандармэ-влак Ворошиловым кучэныт, кырэныт, чурмаш пэтырэныт.

Ворошилов Йолташ

1881 ий пэвральный 5-жэ $\frac{50}{\text{ий}}$ пэвральный 5-жэ 1931 ий

Большэвикын

корныжо.

Кугыжан казаматшэ Ворошиловым тундэн ыш кэрт.

Ворошилов кугурак револьутсоньэр - влак дэнэ лишэмэ. Партийыш пурыш. Партий Ворошиловлан ушанэн, кугу, нэлэ пашам пуыш.

Клас дэнэ**крэдалмаш.**

Пэтэрбург—пролэтар рэволютсо ыштышэ тунг ола, шолэш. Врэмэнный правительствын агэнтшышэ-влак большэвик влакым кучаш эскэрэ. Мэньшэвик дэн эсэр-влакат комунист-влакым пуштын пытараш толашат. Совэт ваштарэш шэгышо кулак чумыргэн—пролэтар диктатурым пудыртынэшт ильэ.

Тидэ жапыштэ Ворошилов Пэтэрбург олан комэнданжэлийэ. Комунист партий Ворошиловлан ушанэн, олам оролаш күштэн. Контррэволютсо востаньым тэмдалын, пашачэ дэнэ кресаньык Совэт кучэмым пэнгьдэмдаш пижыч.

Украинным**пойан куныж *) дэч йастараш.**

Кэчвал йумал вэлым нэмыч армий толэш. Украинлан кар лийэ. Ворошилов кэчвал йумал пронтыш кайа.

Пашачэ шамычым Йошкар армий отрадыш пога. Украинныштэ 5-шэ армийым вуйлатэн, нэмыч ваштарэш кайа.

Йошкар**Царицин аралмаш.**

Йошкар армий Донбас гоч вончэн Царициныш тольо.

Царицын большэвик ола, контррэволютсо дэнэ крэдалмэ штаб лийэ. Армий талэ. Армий вуйлатыштэ—Сталин пронтын командушийжэ Ворошилов ильэ.

1-й конный армий походышто.

*) Куныж—куштыра, шүк.

1-й конный**армий шочо.**

Царицин пронт 1-й конный армийым шочыктыш. 1918 ийын ноябрын 1-жэ Ворошилов 1-й конный ушэмым почо. Царицин пронтышто 10 тужэм казак имнэз умбакэ шинчэ. 1-й конный армийын сэнгымашыжэ йатыр лийэ. Пашачэ-крэсаныкын 1-й конный армий вуйлатышэлан Ворошиловым сайлышт. 1-й конный армийын граждан сарыштэ крэдалмыжым возный академийштэ, школлаштэ тунэмыт.

Эн ончылно.

Украиным пролэтар кидыш аралэн налмэк, Ворошиловым украин элын кугыжаныш паша ончаш налыыч.

1921—24-ий кудлаштэ Сэвэро-Кавказ возн округышто командушылан шогыш.

1924-25-ий Моско округышто.

1925 ий гыч Наркомвоэнмор, Рэввоэнсовэт вуйлатышылан сайлышт.

1926-ий гыч ЦК ВКП(б) Политбүрон члэнжэ.

Кэч могай тушман дэнат—Ворошилов граждан сарысэ гайак крэдалэш. В. Ленин сугыным шуктэн шога. Сотсиализм ыштымаштэ чарак шындылшэ опортунист (тайыл кайшэ) дэн, кулак дэнат чарныдэ крэдалэш.

Ворошиловын 4 ордэн уло. Шэмэр калык Ворошиловым пагала.

Мэмнан**сотсиализм пашалан товатлымына!**

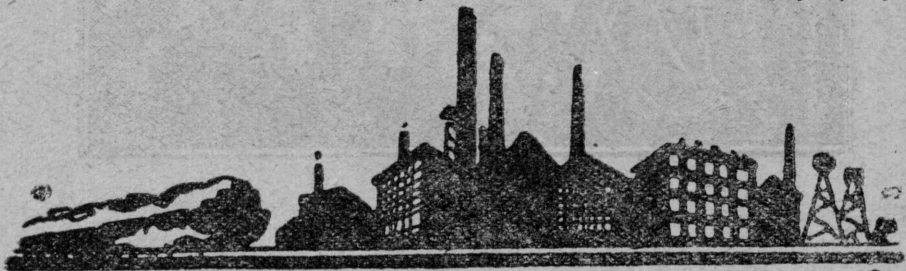
Октэбрын шочшыжо мэ—пионьэр, школьник улына. Ворошиловын, большэвикын, рэволүтсионэрын, крэдалын толмыжым тунэмына. Ворошилов гай пэнгыдэ Йошкар салтак, лэнинэтс лийнэна!

— Мэ, пионьэр, школьник, сар пашалан тунэмына!

— Армийлан ўшан алмаштышым йамдылэна! Тидэ мэмнан товатлымына лийэш.

Мэмнан пионьэр, школьник влак дэч пагалымэ Климэнтый Йэфрэмович Ворошиловлан—пионьэр салам:

Кэ „Клим Ворошилов“ дирижабльлан оксам погэн, увэртарыза.

**Большэвик шошо агалай ЙАМДЭ ЛИЙЗА!
СОТСИАЛИСТИЧЭСКИЙ ДОГОВОР—
ПИОНЭР, ШКОЛЬНИК ШАМЫЧЫН
Йал озанлыкым колхоз корко дэн вийагдэн колташ полшым
БОЗВОЙ ПРОГРАМЫШТ.**

**Пионьэр ушэмын Наркомзэм дэнэ
ыштымэ договоржо.**

Чумыр Совет ушэмысэ сотсиалистичэский договор.

Совет ушэм сотсиализмыш пурэн. Сотсиалистичэский паврик-заводын пашажэ вийагэш. Тыгыдэ йал озанлык шолдрангэш. Колхоз почэш у колхоз шочэш. Сотсиализм паша ышталтэш.

Партийын 16-шо погынымашыжэ, вич ийаш планым тэмэн шуктымо жаплан, чыла йал озанлыкым колэктивыш савыраш, кулак классым йөршэш пытарэн шукташ—манын пунчалэ.

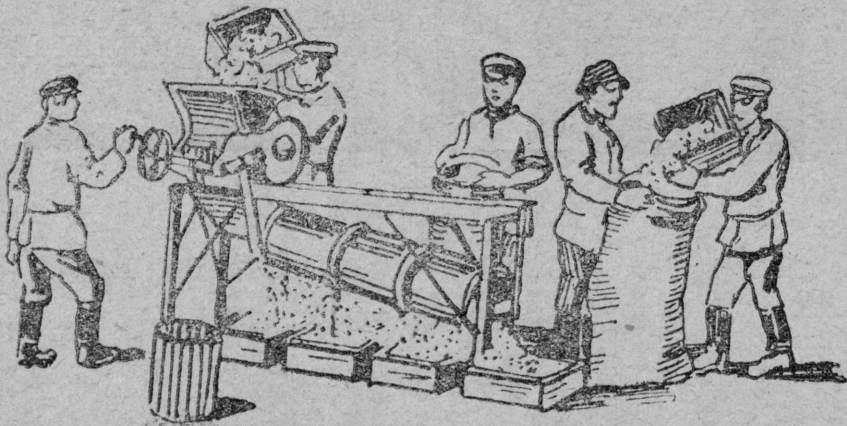
Вич ийашын кумышэ ийсэ пашам турьс ыштэн шуктымашиэ чыла пионьэрым, тунэмшым мобилизобайаш,—манын, пионьэр ушэмын рүдө комитэтшэ, пионьэр-влак, Наркомпрос лүм дэнэ, вич ийашын 3-шо ийсэ пашам ыштэн—Наркомзэм, Колхозсэнтр, йал озанлык копэратсэ дэнэ сотсиалистичэский договорым ыштыш.

Пионьэр ушэм дэнэ школ-влак тыгай пашам ышташ тунгалыт.

1. СССР мучко колэktivизатсым шарэн шукташ, партий дэнэ комсомоллан уло вий дэнэ пашалан полшаш, йэшым колкозышко пурташ. Посна илышэ шкэт озанлыкан-влакым колкоз паша дэнэ тараташ, колкозыш шупшаш, колкозын пашажым умылтараш. Кулак подкулачник кашак дэнэ крэдалаш. Нунын колкоз ваштарэш тушманын шогымыштым чарашкэ луктын шэмэр калыклан ончыкташ, шэмэр калыкым погэн, колкозышто пашам кузэ ыштымэ нэргэн умылтарымэ касым ышташ (калык дэнэ погынэн мутланаш, куанымэ касым, мурымашым, спэктакылым ышташ, газэтым, журналым шараш, тўшкан лудаш...)

Пионьэр дэнэ тунэмшэ-влакын ачашт-авашт колкозышко пурэн огыт ул гын, нуным эн ондак колкозышко пурташ. Колкозласэ отряд-влак, колкоздымо отряд-влакым буксирыш налышт.

Отрядэш, школэш, клубэш колкоз пашам ончыкташ выставкым ышташ.

Вичийашын күлэшыжэ нэргэн, колкозын пайдажэ нэргэн калыклан умылтараш.

2. Колкоз пашам бригад дэнэ ышташ. Колкоз паша гыч шылын коштышым, колкоз пого локтылшым, паша планым кўрлаш тўчышым, пашалан тупуй шогышым колкоз гыч корандаш полшаш.

3. Йоным кычалын ўдышаш мландым шукэмдаш, шурно лэктышым кугэмдаш полшаш. Садлан көра пионьэр, тунэмшэ ышкэ погынымаштэ, тунэмаштэ мландэ ўандымэ нэргэн палэн налышт. Район, совхоз, колкоз, тэний мыньар шурно ўдышашым тунэмаш. Пашам ыштэн шукташ полшаш.

Шошо ага мартэ кажнэ отрядлан 1 тон пырчым эрыкташ.

$\frac{1}{4}$ тоным пормалин дэнэ мушкаш.

СССР мучко шүдө тужэм тон шурным эрыкташ, 25000 тонным нормалин дэнэ мушкаш. Школ дэнэ школ, отряд дэнэ отряд сотсиал : стический сорэвнованьым ыштэн, тидэ пашам ыштэн шукташ.

Мом үдэт, тудым турэдэдат

51

80

51 пуд дэн 80 пудын ойртэмжым тидэ сүрэт раш ончыкта.

4. Колкозын ұдышаш вэрым лопкандаш полшаш. Школ млан-... Талгай участкым 5000 нарэ

Ком

Попова, Н С

Арифметической задачей да упражненииас сборник. Начальной школары. 6-бд издание. Сыктывкар. Комигиз. 1940.

2-бд часть. 2-бд класслы. Переводитис Г. И. Терентьев.

Попова, Наталия Сергеевна.

Сборник арифметических задач и упражнений. Для нач. школы. Утв. НКП РСФСР. Сыктывкар. Комигиз. 1940.

22 см.

Ч. 2. Для 2-го класса. [Пер. с] 7-го рус. испр. и доп. изд. Г. И. Терентьева. Изд. 6. 94 с. 10.000 экз. 55 к. в пер.

клан кургым
(кроликым),
йамдылаш.
к вэрым во-
200.000 прэ-
ого йамдылмэ
дэн чывигым

— — 1. Арифметика—Задачи.

№ 10094 [40-17237] 18-9
Всес. кв. палата 5 VI. 40

511 (076)

Колхозын вийжым тидэ сүрэт полдара.

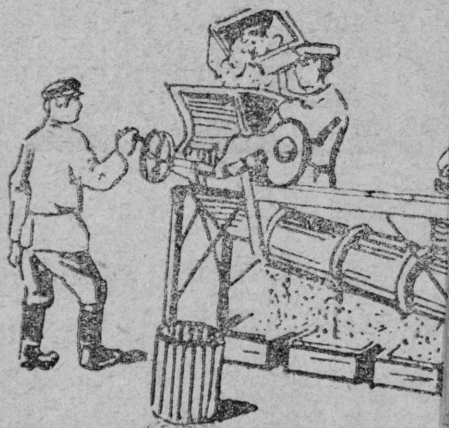
7. 15.000 шыныман школ пакчам почаш. Пакча йэмыжлан чыла-жэ 10.000 шагым ышташ. 5000 га садым шындаш. 552 га питомни-кым ышташ. Ола пэлэн пакча ыштымашым шукэмдаш.

Пионьэр ушэм дэнэ школ-влак тыгай пашам ышташ тунгалыт.

1. СССР мучко колэktivизатсым шарэн шукташ, партий дэнэ комсомоллан уло вий дэнэ пашалан полшаш, йэшым колкозышко пурташ. Посна илышэ шкэт озанлык-влакым колкоз паша дэнэ тараташ, колкозыш шупшаш, колкозын пашажым умылтараш. Кулак подкулачник кашак дэнэ крэдалаш. Нунын колкоз ваштарэш тушман-нын шогымыштым чарашкэ луктын шэмэр калыклан ончыкташ, шэмэр калыкым погэн, колкозышто пашам кузэ ыштымэ нэргэн умылтарымэ касым ышташ (калык дэнэ погынэн мутланаш, куанымэ касым, мурымашым, спектакылым ышташ, газэтым, журналым шараш, тўшкан лудаш...)

Пионьэр дэнэ тунэмшэ-влакын ачашт-авашт колкозышко пурэн огыт ул гын, нуным эн ондак колкозышко пурташ. Колкозласэ отряд-влак, колкоздымо отряд-влакым буксырыш налышт.

Отрядэш, школэш, клубэш колкоз пашам ышташ.

Вичийашын күлэшыжэ нэргэн, колкозын пайдажэ нэргэн калыклан умылтараш.

2. Колкоз пашам бригад дэнэ ышташ. Колкоз паша гыч шылын коштышым, колкоз пого локтылшым, паша планым кўрлаш төчышым, пашалан тупуй шогышым колкоз гыч корангдаш полшаш.

3. Йоным кычалын ўдышаш мландым шукэмдаш, шурно лэктышым кугэмдаш полшаш. Садлан кбра пионьэр, тунэмшэ ышкэ погынмаштэ, тунэммаштэ мландэ ўандымэ нэргэн палэн налышт. Район, совхоз, колкоз, тэний мыньар шурно ўдышашым тунэмаш. Пашам ыштэн шукташ полшаш.

Шошо ага мартэ кажнэ отрядлан 1 тон пырчым эрыкташ.

¹/₄ тоным пормалин дэнэ мушкаш.

СССР мучко шүдө түжэм тон шурным эрыкташ, 25000 тонным пормалин дэнэ мушкаш. Школ дэнэ школ, отряд дэнэ отряд сотсиал-стичэский сорэвнованьым ыштэн, тидэ пашам ыштэн шукташ.

Мом үдэт, тудым турэдэдат

51

80

51 пуд дэн 80 пудын ойртэмжым тидэ сүрэт раш ончыкта.

4. Колкозын үдышаш вэрым лопкандаш полшаш. Школ мландэш шуко пасум ыштэн үдэн ончыкташ. Тыгай участкым 5000 нарэ ышташ.

По. 5. Урлыкаш вольыкым шукэмдаш полшаш. Вольыклан кургым Ариф. 6-2-бд част. йамдылаш. Кугу урлык сөснам, ир мэраңым (кроликым), школары. йамдылаш. Вольыклан кургым, силосым ыштэн йамдылаш.

Попова, Н. 6 кургым йамдылаш йөнүм кычалаш. Шудылык вэрым во Сборн. ыштыкташ йөнэштараш полшаш. 200.000 сөснам, 200.000 прэ-Ум ончэн, куштэн лукташ. 4000 вольыклан йөршө курго йамдылмэ вэрым ышташ.

6. Инкубаторэш (чывигэ лукмо вэр) 3.000.000 муно дэн чывигым ончэн лукташ.

Колхозын вийжым тидэ сүрэт полдара.

7. 15.000 шыныман школ пакчам почаш. Пакча йэмыжлан чылажэ 10.000 шагым ышташ. 5000 га садым шындаш. 552 га питомникым ышташ. Ола пэлэн пакча ыштымашым шукэмдаш.

8. Шурно локтылшо шукшым пытараш тыршаш. Шурно локтылшо тушманым пытараш покодым ышташ. 6.000 000 сусликым пытараш. 6.800 га сат дэн пакчам локтылшо дэч эрыкташ. Шошымлан 1000000 шырчык омартам ышташ (отрэдлан 10 шырчык омартам ышташ).

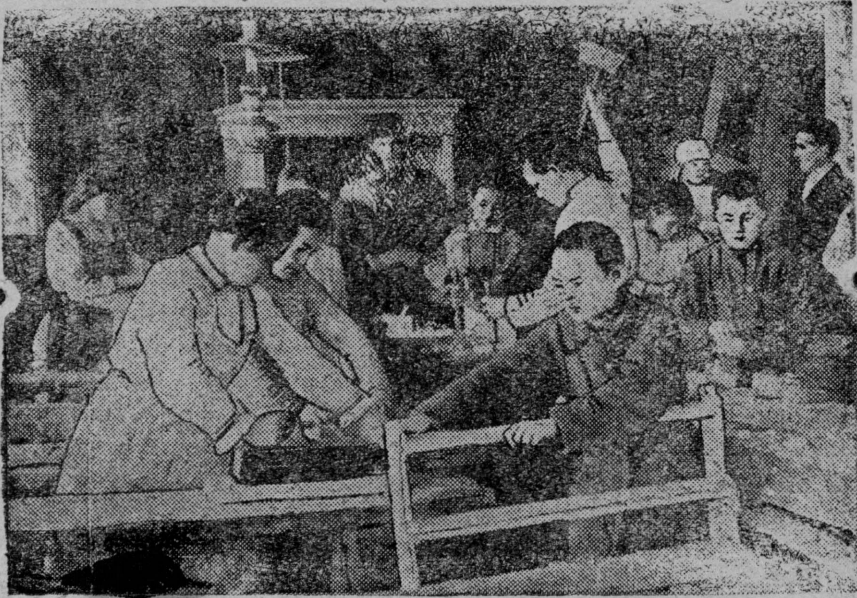
9. Районышто извэска, моло пойанлык кычалаш бригадым ышташ. Шурно лэктышым сайэмдышашлан көра 14.000 опытым шындаш. 32.000 тон ломыжым погаш, пасу ўангдаш тыршаш.

10. Колкозышто, совкозышто трактырым, моло йал озанлык машиным эскэрэн шогаш, пудыргышым ачалаш.

Тунэмшэ-влаклан йал озанлык машиным тунэмын палыман.

11. Удымё шурным эрыктэн шогаш. Игэчым палэн шогаш, т. м.

12. Пушэнгым аралаш, кажнэ отрэд 90 пушэнгым шындыжэ. СССР мучко 9.000.000 пушэнгым шындаш.

Наркомзэм, колхозсэнгр, йал озанлык коператсэ, пионьэр, школьник-влаклан полшат

1. Пионьэр, школьник-влаклан паша штымаштэ полшэна.
2. Чыла тунэмшым колкозыш., паврик, заводыш, стансыш, паша ышташ тунэмаш колташ.
3. Йоча-влакым нэлэ паша дэнэ орландараш огыл. Вий шутымо пашам гына пуаш.
4. Школ пакчаштэ, колкозышто паша ышташ йоча-влаклан йоршö арвэрым пуэна.
5. Колхозлаштэ, клубышто, школышто, отрэдыштэ, йал совэтыштэ, тўшкан кочмо вэрлаштэ—йошкар пусакем ыштыза. Мастерской ышташ мэ (Наркомзэм) полшэна.

6. 1931 ийштэ 800 чэрлэ туйо йча-влакым „Артэк“ санаторный лагэрыш колташ. Рэспубликыштэ, обласыштэ, санитарный лагэрым почаш, йоча площадкым почаш.

7. Машин-трактр стансылаштэ пашам ышташ. 1931 ийштэ, 1000 районый, моло калык кундэмлаштэ—50 стансым ышташ. Рүдö стансын пашажэ дэнэ йал отрядым туныкташ. Стансылаштэ паша йэн күлэш лийэш. Садэ пашалан йоча-влаклан йоча-влакым туныктэн шогаш. Тэхникумым почаш.

8. „Лэнин“ лүман йал озанлык пашалан туныктымо академийым почаш. Институт стансэ пашам куштылэмдаш йöным кычалаш. Йал озанлык академий пэлэн „шынэн“ шогаш мастер йэнгым шогалташ. Кнагам, журналым лукташ.

9. Колкозысо отрядлаштэ, школлаштэ паша ышташ туныкташ спэтсиалист-влакым тарлаш. Школлашкэ, отрядлашкэ, колкозлашкэ, стансылашкэ пакча нöшмым колташ, кнагам, инструксым, т. м.

10. Копэратсыштэ, колкозышто, стансыштэ йоча-влаклан ыштэн кэртшаш пашам пуаш. Йал озанлык нöлталаш полшышт.

11. Йоча-влаклан колкозышто йал озанлык пашалан полшаш анык вэрым ышташ.

12. Тидэ договор шукташ чыла йочам тарваташ, кнага лукшо пöлкалан шулдакан кнагам, библиотэным, плакатым лукташ. Тидэ пашам шукташ „сэльхозгиз“-лан, „Молодая гвардия“-лан кнага лукшым ончышо Н. К. З. СССР, пионьэр паша ончышо рүдö комитэтлан шэк-ланаш.

13. Договор шукташ, пионьэр, тунэмшэ калык полшэн шогыжо. Ударный бригадым ыштэн пашам үчашэн-үчашэн ышташ. Договор почэш школышто тунэммаш, пионьэр отрядыштэ паша ыштымаш вэсэмшаш. Сотсиализм ышташ пижаш. Вичийашым тўрыс шукташ партийлан, комсомоллан полшаш. Вэрлаштэ районлан кэлшышэ договорым ышташ. Договорым школ дэн колкоз, отряд дэн колкоз, школ дэн отряд, кундэм дэн кундэм, рэспублик дэн рэспублик ышта. Договорышто тидэ шот лийжэ:

а) Отряд-влакын ыштышаш пашашт сипыр дэн ончыкталтшэ;

б) Паша шукташ окса шот ончыкталтман. Договорым ик ийлан ыштыман.

Договорым 1931 ийын, майын 1-штэ да, 1932 ийын январын 1-штэ тэргэн налаш.

Договорым тўрыс шуктышо отряд гыч—кугу павриклаш, заводлаш, колкозыш, моло вэрэат колдалтыт. Оксам лишыл колкоз, паврик-завод пуа.

Ц. Б. Д. К. О. Ц. К. В.Л.К.С.М. вуйлатышэ Сэвэрийанова.

СССР Наркомзэм, йал озанлык копэратсэ вуйлатышэ Одинцов.

СССР РСФСР Колкозсэнтр вуйлатышэ олмэш Татайэв.

РСФСР Наркомпрос колэгэ члэн Шохин.

Д о г о в о р .

Марий кундөмысэ пионэр оргавизатсий лүм дэн кундөмысэ пионэр бүро, адал тунгалтын школаштэ, ШКМ-лаштэ тунэмшэ шамыч лүм дэн ОБОНО, ОБЗУ дэн колхозсойуз дэн, Животноводсойуз дэн, львоводсойуз дэн 5 йаш планын 3 шо ийжым шукташ большевик кокымышо шошо агам сайэштараш полшаш сотсиалистичэский договорым ыштэныт.

Договор почэш кок вэлымат пэш кугу паша шога.

Пионэр оргавизатсий дэн школ тыгай пашам шукташ лийыт.

● Полшаш

Партий дэн комсомоллан сплошной коллективизатсийым шукташ полшаш. Колхозын пайдаж нэргэн умылтарэн шогыман Кулакын чарак шындаш тбчымыжлан пентгыдэ пэршышым пуэн шогалш.

Колхоз вэлэнсэ пионэр отряд колхоз укэан йалысэ отрядым шулшын нангайаш (буксирыш) нэлэш. Тушто колхоз почаш ивистиативный групым ышта.

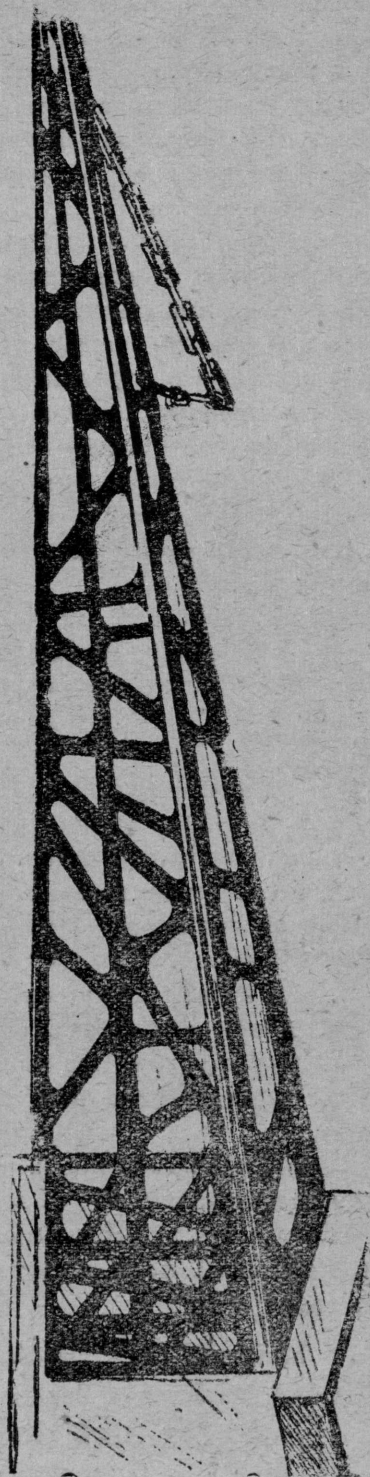
● 500

Пионэр, школ вий дэн вич шүдб посна озанлыкым колхозын пурташ. Колхозын озанлыкшын посна отрасльыштыжэ паша тунэммэ бригадым ышташ.

800 книгонош групым ыштэн, калык коклаштэ йал озанлык нэргэн 5.000 тэнгэш кнагам ужалаш. Түрлб газетлан, журналлан 10.000 подписчикым муаш. 100 йал озанлык кружокым почаш, 5 йаш план нэргэн умылтараш.

● Шараш

Колхозын производствыжым, пашажым сотсиалистичэский шот дэн ончэн ыштымым шарэн шогыман. Колхозышто сөтсөрэвнованийым, ударный шот дэн ыштымашым пуртыман. Паша дэч шылшэ, рвач, тарманым пудыртышо шамыч дэн кучэдалмашым колтыман.

● Ик тон гыч

Ўдймо мыландым шараш, шурно лэктышым пйлташ полшэн шогаш. Садлан школышто, отрядыште агроинимумым, районьн, колхозьн, йалың, производствэный планжым лончылэн налман. Туштак ваплиймэ планым ыштыман.

Кажнэ отряд шошо ага жапыште ик тон дэч шагал урлыкаш сортировайде, чырык тон дэч шагал пормалин дэн мушдэ ынжэ код. Урлыкашын йбрыжым палэн налман. Отрядла, школла коклаште сотсорэвнованийым, ударный ыштымашым шарьман.

● 100

Колхозьшто тэкичэский культур ўдымашым, лэктышым шукэмдаш чот тыршыман. Садлан тэкичэский культур ўдаш лиймым ончыкташ школлаште 100 опытный участкым ышташ.

● 200

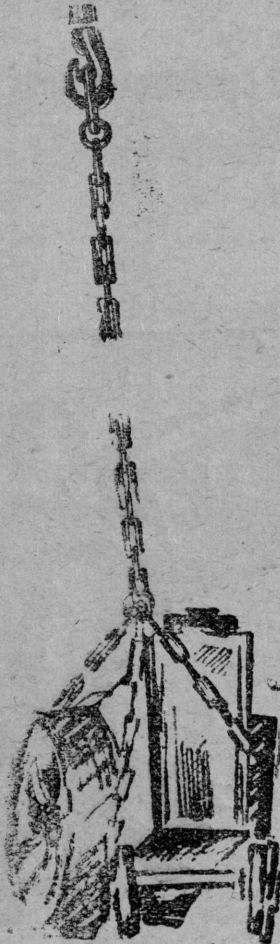
Больык ашнымэ пашамвийандымаште, кургым ситармаште ончылно лийман. Садлан пионэр, школ вий дэн 50 силос вынъэмым кунчэн силосым опташ, адак колхозлаште 200 сёнама, 200 шырэзым шэфыш налын, ончэн-куштэн лукман. Кургылык у культурым шарашлаш 200 опытный участкым ышташ.

● 300

Чывэ ашнымэ пашам вийандаш чот полшыман. Садлан инкубаторышто 300 чывэ игым луктын, куштэн шуктыман.

Колхозлаште, школлаште 100 опытный пакчам, питомникдан 50 рамьн адак 20 гектар садым, 2 гектар питомникым ышташ.

Шурно локтылно тушман шукш дэн мойын кучэдалмаште полшэн шогыман. Пакчалаште, садлаште эрыктэн шогыман. Чылажэ 5.000 шырчык омартам шындаш (кажнэ отряд 10 омарта дэч шагал шындыдэ ынжэ код). Мыландэ ўйандаш йбным муын шогыман. Минэраля ўйандышын пайдажым ончыкташ 30 опыт участкым ышташ. 150 тон ломыжым погаш.

Кугу урлык ужкыжын вуйжо.

● Шэфыш

Машинам локтылшо шамыч дән кучэдыл шогыман. Колхозын, МТС-ын, совхозын тракторжым, моло машинажым шэфыш налаш.

Тунэмаш програмыш машина тунэмашым пуртыман.

Ўдым шурным, саскам мойын ончәш шогыман.

Чодыра аралымә пашам вийан колтыман. Чодыра көчын каживә отряд 90 пушәнгым шындыжә.

Паша жапыштә пионәр Постым ышташ.

Обзу, Колхозсойуз, Живодноводсейуз, Полэводсойуз тыгай пашам шукташ лийыт

● Колхоз дән

Тунэмаш пашам производство пана дән кәлыштарән колташ школым, отрядым колхоз, посёлковый ушәм вәлән пыжыкташ.

Йочан паша ыштымә үзгаржым, тарманжым ситарән шогаш.

Йоча комнатым, йошкар нусақым ышташ.

● Йоча стансий

Марий кундәмыштә йал озанлык стансийым ышташ. Садлан ыыл кантонаштә (Шәриур, М-Турәк, Торйал, Орша) 2.000 тәнгә оксам погаш. Оксам пблык шот дән погыман.

Пионерын пашаштыжә полпаш, ончыкташ 30 спәтсалистым ойыраш. Нуно пионәр шамычын опыт пашаштым вуйлатат. Нартае тәкникум шкә районшытыжо пашам вьктара.

● Кнагам

Марий йылмә дән турлө кнагам лукташ.

Күләш урлыкаш нбшимым, үандышым, кугу урлыкаш волькым ситарән шогаш. Отряд шамыч кунар күләшыжым йодышт.

Школ учаскә йыр пәчым пәчаш. Пионәр шамычлан турлө кнагам, журналым налашлан культфондгыч 2 протсәнтым ойыраш.

Облбүро	— Дубровина
Обоно	— Израйләв
Обзу	— Кочәгов
Колхозсойуз	— Хныгин

Лэнинын тистэ дэнэ.

СССР-штэ
ик пашадымэ йэнат
укэ.

Вэс кугыжанышлаштэ
30.000.000 пашадымэ
йэнг уло.

Пионьэр, школьник-влак мыланна вэс кугыжанышласэ йолдашна влакын илышыштым, пашаштым палэн шогашна күлэш.

Кэчэ шичмэ вэл Йэвропышто, кугу окэан вэс мого-рышто, Амэриkyштэ, шокшо элыштэ—Африкыштэ, чыла вэрэат, млион дэнэ шэмэр йоча пойан кидыштэ орлана, пойан кашак дэнэ крэдалэш.

Китайыштэ—йоча влак, пойаным, кок тыртышан ор-вашкэ шындэн шупшын куршгалыштыт. Мөнгыштышт шын-чын кочкаш киндышт укэ. Пасушто рис шурнышт когарга.

Нью—Йоркышто 100 пачашан пөрт йатыр уло. Урэм-ыштэ автомобиль кудалыштэш. Йоча влак газэтым ужалэн кушталыт. Павриклаштэ, заводлаштэ йоча-влак йарнымэшкэ пойанлан пашам ыштат. Йодышт коштыт, орланат. Ачашт дэнэ пырлья эрык вэрч крэдалыт. Пионэр ушэмышкэ ушнэн пашам ыштат.

Амэриkyштэ йоча влак ачаштлан забастовко ышташ полшат. Листовко-влакым шаркалат.

Ротондо олаштэ пионьэр влак забастовкым, дэмонст-ратсым ыштэн улыт. Политсий шижын, луйылкалэн ша-лалтэн. Йоча влакым казаматышкэ шуко пэтырэн улыт. Школла гыч поктэн луктыт. Тугэ гынат йоча влак полит-сий дэч огыт лүд. Пионэр-влак молан крэдалмыштым палэн шогат.

Чикаго олаштэ гына ик ийштэ 10 пионэр гыч 300 пи-оньэр-мартэ шукэмэ.

Китайштэ, Чэко-Словакыштэ, Польшышто, Италий, Латвий, Гэрманий, Амэрик кугыжанлаштэ клас дэнэ кучэ-далмаш шарлэн шога. Тунья мучко пролэтар йоча ышкэ эрык вэрчшэ крэдалэш.

СССР-ысэ пионьэр влак! Ышкэ гай йолдашда влаклан полшэн шогыза!

Наркомзэм дэнэ ыштымэ договорым тұрыс шуктэна.

Шошо агалан большевикла йамдылалдына. Лэнин лүмым арам налын огына ул.

Граждан сарыштэ крэдалмылан, сотсиализм ышташ полшымылан комсомол Лэнин лүмым налын

Мэ пионьэр влак, эн ырвэээ комунист, Лэнин лүмым она волто, кэчэ йыда ыштымэ пашана дэнэ Лэнин лүмым сулэна.

Лэнинэтс комсомолын 9-шэ погынымашыжэ гыч тунгалын, майын 1-шэ мартэ тыгай ыштышаш пашана уло:

„Партийлан, комсомоллан колэктив ыштымаштэ полшэн шогаш пионьэр ушэмын колкозын эстафэт ыштымэ“.

Эстафэт дэнэ пионьэр тыгай пашам ышташ пижэш.

1. Сплошной колэктивизатсэ вэрч крэдалэш, калыкым умылтарэн колкозыш үжэш.

2. Йал озанлык пашалан машин налаш полша.

3. Шурным шочыкташ йоным кычалэш (Киндэ вэрч крэдалэш).

4. Пакча йэмыжым шуко шочыкташ тырша.

5. Вольыклан кургым йамдылаш полша.

6. Тошто йулам пытарэн у йула вэчэр крэдалэш.

Кажнэ отряд ыштэн кэртшаш пашам налэш. Наркомзэм дэнэ ыштымэ договорым пэнгыдэмдышна, тудын почэш паша ышташ гына кодын. Калыкым умылтараш: „Крэсаньык, ышкэ илышэтым сайэмдынэт гын, колкозыш ушно“ манаш.

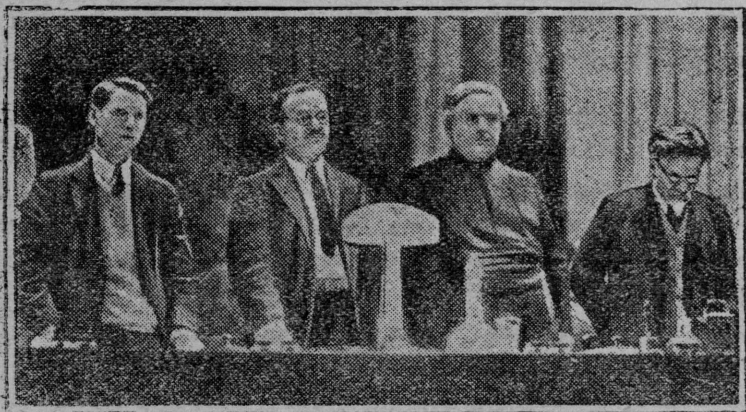
Колкоз кугыжанышлан кугу пайдам пуа. Сотсиализм илышыш чакэмда.

Колкозник йоча влак дэнэ моло ырвэээ влакым погэн погынымашым ышташ. Лишыл колкозым ончаш мийаш. Пырдыж газет, куанымэ кас, пионьэр отряд погынымаш, плакат, лозунг, йошкар пусак—шэмэр калыкым колкозыш ұжын шогыжо.

Пионьэр-влак майын 23-жэ, Лэнин лүмым налмыланда 6 ий тэмэш. Тидэ кэчылан рапортым йамдылаш күлэш.

— Лэнинсэ икшывэ мэ улына!

РСФСР—совэт влакын 15-шо погынымашыжэ почылто.

Сулимов, Молотов, Йэнукидзэ, Калинин йолташ шамыч РСФСР совэт влакын 15-шо погынымаш почмо годым.

Совэт-шамычын 9-шэ погынымашлан пионьэр-влак рапортым пуышт.

Комунист партий дэнэ комсомол вуйлатымэ почэш мэ, пионьэр-влак, вич ийашым ныл ийштэ тұрыс шукташ полшэна.

Ача авана дэнэ договорым ыштэн, у йула вэрч, колхоз вэрч шогэна. Кундэмыштэ 10.000 пионьэр-партийын гэнэральный лиңий вэрч тушман кашак ваптарэш шогэна.

Ўмаштэ шошо ага эртармэ годым 28.000 п. шурным эрыктышна. 3.030 тон ломыжым погымо. 1.560 п. шурным нормалин дэнэ мушкаш полшымо. 169 суртым колхозышко ұжын пуртымо.

6.230 экз. түрлө кнагам ұжалымэ. 2.158 пушангым-шындымэ.

1.212 тунэмдымым туныктымо. Тэний 3.000 тунэмдымым туныкташ ёбнэн улына. Ликпунктышко коштшо ватэ-шамычын азаштым пионьэр влак ончат.

Политэкине школ вэрч крэдалына. Шокшо кочкышым ыштэна.

50 тон утильсырйом погымо. Вичиашым-ныл ийштэ зайомым 3.515 налмэ, калык коклашкэ шарымэ.

Йал совэт-шамычлан наказым пумо. Лишоный-влакым советыш пуртымо дэч шэкланымэ.

Партийлан, комсомоллан, советлан, коопэратсэлан паша ыштэши полшэна, ончыкыжат чарныдэ полшаш тўнгална.

9-шэ совэт погынымашлан пионьэр салют.

10-ий кокласэ пашажэ дэнэ куанэн, ончыкыжо утларак чот партий йыр чумыргэн, сотсиализм чогаш пижына.

Йанварын 23-шо 8 шагат кастэнэ Маргостэатрэш Мари кундэм Совет-влакым 9-шэ сйээдшэ почылто.

Сйээдым Эшкинин йолташ почо. Сйээд пачмо годым, Эшкинин йолташ, капиталист кугыжанлаштэ кризис шарлымэ, пашадымэ пашачэ шукэмме, пашачэ коклаштэ рэволютсий вэрч крэдалмаш вийан толмо нэргэн ойлыш.

Адак Совет ушэмыштэ, Мари кундэмыштэ сотсиализм ыштымэ пашана вийан толмым умылтарыш. У паврик заводым ыштэна, йал-озанлыкым колэктивыш ушна. 5 ййаш планын 2-шо ийштыжэ ыштышаш паша планым мэ түр-гоч тэмэнна.

Сйээдышкэ 193 дэлэгат толын.

Сйээдын призидиумышкыжо 92 йэнгым сайлышт. Почетный призидиумышко: Сталин, Калинин, Молотов, Ворошилов, Жданов, Пахомов, Тэльман (Гэрман компартийын рүдө комитэт сэкрэтаржэ) йолташ влакым сайлышт.

ВКП (б) Обком партий лүм дэнэ Ширвани йолташ салам мутым каласыш.

Сталин дэи Молотов комсомолян IX-шэ сйээдынгэ.

Йанварын 16-жо ВЛКСМын 9-шэ сйээд почылто.

6 шагатат пэлэ. Ура! ура! кычкырэн, совым кужун кырэн дэлэгат-влак ВЛКСМ рүдб комитэт сэкретарь, Косарэв йолташым ваш лийыч.

Дэлэгат влак шогалын „Молодага гвардия“ мурым мурышт.

Косарэв йолташ сйээдым почо. (Музык интернационалым шокта).

Рүжгэ совым кырэн, погалымэ призидумышко Сталин, Молотов Каганович, адак моло вождь влакымат сайлышт.

Изиш лиймэкэ призидумышко—Сталин, Молотов, Каганович, Муклэйэвич, Ворошилов йолташ тольыч. Дэлэгат шачпэш кужун совым кырышт.

Вийан лийжэ Сталин йолташ! Ура, ура! дэлэгат влак кычкырышт

Мэвралын 23-жо

Йошар армийлон

13 ий тэмэ.

Пионьэр, школьник—сар пашалан тунэмза!

Мэ ударник улына,
 Мэр пашанкэ ўжына,
 Мэ пижына пашалан,
 Тэ ида код шэнтэлан.

В. Шами.

Тыныш О.

Шорыкйол годым.

(1905 ийсэ рэволютсө жапгыч ойлымо: Тыныш О. „Лочо илыш“ луман ойлымашгыч налмэ).

Шорыкйол годым Сидыр поп крэс дэн кошташ йаллаш лэктэ. Йалгыч йалыш, пёртыч пёртыш коштын, курмузакышкат шуо. Вакш Пбдыр дэкат пурьыш. Мо күлөшкыжым уддэн налмэкэ, иёнон-шамычым Элэксэй кугыза дэк ужатышт. Поп дэн йачок Вакш Пбдр дэран кодыч. Оза кува аракам, когылым лүктэ. Пөшым пэш чот сунэн пукиыш.

— Бачышкам пагалымыланда йумо тэндам ончыкыжат ок кудалтэ,— пэлэ руштно поп куктылэш:—Тэвэ Элэксэй кугыза, чэркым ок пагалэ да, илышыжэ молан йбра? Иёноным ваш лийаиш толмыжымат ыжым уж. Садлан йумыжат тудым кудалгэн.

Элэксэй кугызалан ындэ мөшакым сакэн лэкташыжэ вэлэ кодын, йалт күчызыш савырнэн, —шыл когылым кочмо кавлагыч йачок йэшарыш.

Пүжвүдыштым шовыч дэн үштылын, пондашыштым нийалтэн, поп дэн йачок үстэл кокла гыч лэктыч. Вакш пбдыр дэк мийэн шогалын, поп тудым вачыгычшэ вүччалтын.

— Тыйын илышөгым ончэн куднэт вэлэ. Чылаланат ситарэт. Кавнаш түймцаишөгымат от мондо, чэркылават, бачышкаланат цуэт, ышкэ йэшэтат токышто илат. Тэвэ Элэксэй кугызамак налына. Тудын дэч могай пайда: ны кавнаш, ны чэркыш. Ышкат шужэн ила.

— Мый ом полшо гын, шужэн кола ыльэ. Киндымат цуэм, мландыжымат удаш полшэм. Мом ыштэт? Нужнам чаманаш күлэш. Йумо тугэ шүдэн.— Вакш пбдыр поп ончылно пийла пылыгыжэш. Ончэт гын, Элэксэй кугызан сайрак ача-шамычшым пүтмнбэк шкэ кидышыжэ погэн налын, конгамбал гай ачажым вэлэ тудлан кодэн. Тудыжым поплан ок каласэ.

— Кугыжалай, чэркылан тый гайэт йэг пэш күлэш... Калык коклаш шорык козаштэ чийшэ пирэ-шамыч лэктыныт. Илышым пудыратыи конитыт. Жугыжам огыт пагалэ,—поп куктылэш.

— Могай ширым ойлэт?—Вакш пбдыр ынлыдымын койэш.

— Рэволютсонэр манмым колынат?

— Колаш тбчэнам.

— Тэвэ нуно илышым пудыратылыт.

— Тыштат улыт мо?

— Улыт. Иктыжыным лүмжымат каласэн кэриэм.

Вакш пбдырлан пылшышыжэ Пбтыр Григорыч нэргэн поп йыштак каласыш.

— А-а! Тэвэ кб улманш... Ындэ мыйат палышым.

Учычылын йалыш коштыжым, Элэксэй кугыза дэн калыкым ногымыжым Вакш Пбдыр поплан йышт каласэн пуыш.

— Кугыжалан тушманым шонышылан мландэ үмбалнэ вэр ышкэ лий. Кугыжам йумо шогалтэн. Садлан кугыжа ваштарэш шогымо—йумо ванитарэн

шогымо дэн торах лийэш... Тугай тунманым кучыкташах күлөш,—поп мут-
ным көпартыш. Умбагыжэ тудо Ваки Пёрдырлан пылышышкыжэ йышт ойлан
түгальэ.

— Учичылын толмыжым күтөн шого. Калыкым погөн туныктыммыжым
шижыи налмөкөт, мыланэм содорракын шижтара. Вара тудлан ушым пуртөна.
Ыгылышыч?

— Ыгылышым,—Ваки Пёрдыр йүкын пөлөштүш. Поп дэн йачок Элөксэй
кугыза дөк кайаш тарванышт. Кудывэчышкыжэ нурымөкак улдаш түгальыч.
Пёртыш нурымөшкө алди-булди улдөнат пытарышт. Крөс шупшалыктышам
вөлө кодо.

— Йумылан пуышаш нарымэт пөш шуко погынөн,—нарыажым рүвөн—
рүвөн, Элөксэй кугывалан поп каласа:—Кызытат крөс дэн толмызын түлүдө
кодыч.

— Мо дэн түлөм, бачышка? Оксам ыштэнжэ кэргын ом ул?

— Оксат укэ гын, ложканым нуэн колто.

— Ложашөмат ик чывыштышат укэ.

— Пыштыгэ киндымат она шүкал.

— Киндынат ик шулдышат кодын огыл.

— Пулдырго йоткө погкэлэн улна,—кугызажэ почөш Элөксэй кува йөша-
рыш:—Бачышкам йара колташ сай огыл да, мом ыштөт? Пошкудо-шамыч дө-
чөт вожылмаш.

— Шойакым ойлода. Киндым кочдө иледа мо?—колы руалташ йамдө-
лийын шогалнө пырысла шинчажым карөн, поп пөрт көргым ончалы:—Йөмөлян
Лазырыч! Шкө кидэт дэн кычал,—йачоклан күштыш.

Шокшыжым көргөлтөн, кужу кидшым шуйөн, йачок онгамбалнө, каш-
таштө нийалкалыш, вургэм лангаштө омбалнө пургэдө, тагынам илталын руаш
лөвөжым пөчын ончыш, помыла *) гайэ шала вуйжым конташ чыкэн, үйшын-
чынат ончыш.

— Укэ, ыжым вөрөшт,—маньэ.

— Бачышкам йара лужмыланда йазык лийөн. Йумо карга,—поп лүдык-
та:—Йамдылаш күлөш ыльэ. Чодыраштө огыда илэ вэт. Тыгай гоным пошту-
дылан өвөртүман. Күсын налашат лийэш ыльэ.

Умбагыжэ поп йин-шамычым пөртгыч көжгатыш. Элөксэй куваланат
лөкташ күштыш. Лочо Раман дэн ачажэ вөлө кодыч.

— Ну, Элөксэй кугыва, шукэртсөк тыйдөнөт кутырынэм ыльэ... Молян
чэркын кошгмашөт ок кой? Молян йазык касарымашөт укэ? Молян йумын
кудалтөнөт? Молян чөнөтым ийалан нуэнат? Садлан йумыжат тыйым кудалтөн?
Вуй йырөт шөвалтөн ончо: молян йбра илышөт?

Элөксэй кугыва нымом пөлөштүдө, вуйжым кумык сакэн шинча. Шүм-
жө вургыжөш. Шонымыж дэн поным, кырмэ былатам кудалтымыла, пөртгыч чу-
мөн лужнөжэ. Лочо Раманат иви шүмжө дэн поным осалжым шижкын, тудым
ныдды, лүйшаш гай онча, чытырышө киднө дэн умшашкө чырам намыён,
мучашыжым писэ пүйжө дэн, шүракшын ыштөн падышта.

*) Помыла—мэтэрка.

— Тый осал йэн-шамыч дэн варнылынат. Кугыжалан тушманым шо-
кыно, илыным пудыралтылжэ-шамыч дэн пырля коштат. Нунын шакинэ му-
тыштым колыштат... Учичы молан тый дэкт коштэш? Каласэ?

— Сомылжо уло да коштэш.

— Могай сомыл?

— Шкэ лэчшэ йод. Йын сомыл дэн мыйын нашам укэ.

— Бачышкалан тыгэ ойлыман мо? Мо лиймым чыла ойлыман, шылатэ
ок йэрб. Йазык лийэш. Мый йумын овчылно шогышо йын улам.

Поп түрлын йодыштэш. Чойа койыш дэнат тэча, тамык дэнат лүдыкта,
райым сбрэнат онча, ласка кумыл дэнат ойлынын койэш, шыдын мугланэнат
онча, нымат ок полно.

— Шкэ лэчшэ йод,—шкэжэ сайракын шинча, мый гын, ойлэнат ом сэ-
нэ,—манмым вэлэ колэш.

Пэш чот сырмыж дэнэ поп, шынчыр дэн йолыштымэ ний мучыштымыла
төрштэн, омсам вийан чумалын, пбртым виш кодэн лэктэ.

— Тылэч вара утларак каргымэ лий,—кудывачым пэлэ эртымэк, крэс
дэн овна вэкэ рүзэн, кычкыралэ.

Пбртбичылно вучэн шогышо Элэксэй кува, попын сырмыжлан лүдын, по-
чэшыжэ лэктын куржо.

— Молан сырышыч, бачышка?

Поп мундыркат торлэн. Элэксэй кува урэмыш лэктын шогалэ. Калык
пайрамым ышта. Ватэ-шамыч коктын — кумытын пбртгыч партыш пурэдэн,
мурэн-мурэн койшланэн, Элэксэй кугызан пбртным коклаш кодэн, эртэн-эртэн
кайат.

— Элэксэй ватэ акай! Пайрэмыш от лэк мо? Сыра ¹⁾ йүан мий,—Кошай
Йогорка ватэ пэлэштынын койэш.

Тэвэ пбрйэн ырвэзэ түшка, кармоньым шоктэн, кэчываштэкым ²⁾, кам-
пэтким, мугиндым пурын эртэн кайат.

Почэшыштрак кодын, үдыр-шамыч, пэлэдынан шаль шовычым пидын,
чийалтымэ лонка үштым үшталын, түргандран шэм ыштырым йолвургэш күж-
лүк лүтырэн, тыгыдэ ний дэн тодмо у йыдалым пидын, вэсэ-вэсыштын кидыштым
күчэн, ошкылыт.

Умбалнэ корэмыштэ, корно дэч брдыжштэ, кок икшывэ, лумын кэлын,
сип ³⁾ толгыч койыт.

Коктынат ик изэрыш ⁴⁾ кычкалтын улыт, пүгырнэн курыкын пыкшэ
шувшын күват. Тидэ Йогор дэн Лисук улыт.

— Ой, авай, шушаш полно, йарнэн пытышна,—пулвуй кэлгыт лумын
пурэн шогалын, Лисук лүжалтнэ шүргыжым пижгэргэ ⁵⁾ дэн үитэш.

— Молан тура курыкым күваш тэчэдэ? Тайылрак вэрым кычалам ылыэ,—
лүмэш пижшэ издэрым Марпа кува такыр корнын лүкташ полша.

¹⁾ сыра—пура.

²⁾ кэчываштэк—сэмьанкэ.

³⁾ сип—корно дэч посна.

⁴⁾ Изэр—нзитэр.

⁵⁾ пэжгэргэ—пиж көргө.

Пөртөн шөгөтүн кодмөккөжэ, Элэксэй кугыза конгамбакак күзын. Малэн колтынэжэ ыльэ. Омо укэ. Вуйыш ик кугу шоңымаш вүржла кэрылтын. Кувэ алыман? Кушто киндым муыман? Сакладыш шуаш йөршө үзгарат кодын огыл. Озым анажымат ужалынэжэ ыльэ,—ыш кэрт.

Озым кызыт дум лүвалнэ. Ончыкыжо ала мо лийман. Кэңгэжыш лэкмөшкө чытэн ончэм,—Вакиш пөдыр тыгэ вэлэ кутыра.

Тыгай йөсө годым Элэксэй кугыза кэч кунамат кидышыкыжэ күслэм налэш. Йужо йэн тыгай годым үмбач-үмбач трупкам шупшаш пиджэш. Элэксэй кугыза тамака шупшаш тунэмын огыл,—күслэм пэралта, күслэ мур дэн шүм-жым лыпландара.

— Эй, ундымо, күслэм шөгтөн кийашыкэ от вожыл мо? Киндым кычалашаш! Тыгай кугу пайрэм годымат йэшэтым шужыктэн шинчыктэт... Колэн пытымынам вучэт мо?—күслэ йүкым колын, пөртыш пурышо Марпа кува шыдыжым луктэн.

— Авай, киндым пу, кочмо пэш шуэш—Иогор дэн Лисук йүкым магырэн сбрвалат.

Лочо Раман вэлэ шып шинча. Шинчажэ гына „чыл-чыл-чы-ыл“ ончалэш. Ныл ийым вэлэ эртэн гынат, шүргө чурийжэ шонго йынгом ончыкта, пондашыкэ гына укэ. Раманлан изиньэк ордыкын логалаш вэрэштүн. Тамукан аза-жэ годымак пөшыржэ, вож-коклаш волэн, шуко толаштарэн, шуко шортарэн. Пүдшө—кэчыкэ шортшо аза кэч комат йыгыштара. Садлан, утэн шортмыжо чөдөм Раманым тэлэ йүкшө жапыштэ чара кутанжэ дэн думыш луктын шындымашат лийын. Көчдэ—йүдэ шинчымашымат, йүкштымат, шөгшымат изи Раманлан шуко ужалш пэрэн.

Элэксэй кугыза нымом пөлэштүдэ, конгамбач йывыз-йовыз воыш, тумыш вузыкан шүкшү мыжэржым чийыш, йыдал кандрам үштальэ, корак нүжашыкэ тосито ушным ушпальэ. Вара, ала мом кычалшын койын, онгамбалнэ удыркалынат, лочо Раманым тупгычшо вүчвалтэн, шинчашыкыжэ тура ончалэ.

— Ньа-ньа күлэш мо? Ньяммэт шуэн мо, Рамук?—Йодо.

— Ы!.. Ы!.. Ы!..—манын, Раман йара руакш лэнэж вэкыла киднэ дэнат, вуйжо дэнат ончыктын.

Элэксэй кугыза чытэн ыш кэрт, кумылжо тодылто. Пурса гай шолдра тучалтышын лэктын, шинча вүдшө шүргыжым нөртын.

Эргым! Кизтым пу! Ала тый пийалэшэт иктаж поро йынгом йумо вашышта,—манын, Раманым кидшым кучэн, Элэксэй кугыза, мыжэр шөгш мучашыкэ дэн шинча вүдшым үштылын, лэктэ.

Кушко кайшашыжым альэ раш ок шинчэ. Садлан, ни тышыкыла, ни тупкыла ошкылдэ, урэмыштэ ик магал тарваныдэ шогыш.

— Ваш пөдыр дэк кайаш гын, саклад лэч посна ик крэнга ложашымат ок пу, Кошай Иогоркамытшэ пэш пэшкыдэ улыт, шуко сбрвалтарат.

— Тыгэ шөгэн ок йөршө, кэч кушко гынат ошкылашаш,—манын, Элэксэй кугыза урэм мучко соштыртатыш.

Тидэ жапыштэ пакча шэнтгэжэ йэчэ дэн йэн толын шогальэ. Иэчыжым кудашын, пэчэ коч вончыш. Тупыштыжо мөшакын оптымо нумалтын уло.

Иэчым кыдыш налын, лумым кэлын, пёртончыл вэкыла ошкылыо. Пёртышкэ-мысэ лумым пырдыж вэлэн почкалтымэк, нэнш колышт шогыш. Пёртыштё воча шортмо йү шокта.

— Шужэн шинчат очыний. Икшывышт кочкаш шортын-шортын йодыт, — шоналтыш. Пёртыш пурымэкшэ тудын толымжлан куанышт. Йогор овчымыжат мийэн шогальэ.

— А-а! Ындэ конга шэнтэк огыда шыл мо?—тошто койшыштым шар-нэн, тоашо йыг йодо.

— Йогор! Мо пышт койат? Иэг овчык мийэн шогальэ сай мо? Вожи-лаш күлэш,—Марпа кува шүрдылэш.—Икшывым муынат мо? Учичыл тыйын вйашэт огыл вет.

Учичылын мэшагычшо тамлэ үпш лэктэш. Шужэн илышэ йынтын нэр үпшыжэ талэ лийман. Йогор—мэшак дэч ок ойырло, мэшаком кучылтрон. Мо улмыжым кид шүмжэ дэнат, нэр үпшыж дэнат шижэ.

— Киндэ сукуржым кушко нантайэт?—Йодо.

— Нигушкат ом нантайэ. Тыланда кондонам.

Пётыр Григорыч мэшаком рудыш. Ик сукур киндым, пал эрдэ шорык шылым лукто.

— На, икшывэт—шамычым пукшо,—манын, киндэ сукур дэн эрдэ шы-лым Марпа кувалан виетыш. Вара күсэнгычшо мүкнидым лугтын, икшывэ—шамычлан кокытгычын пуэдыш.

— Эргым, иктыжым мыланэм пу,—манын, Марпа кува Раман дэн кид-ным виетыш.

Мүгиндым шупшын налмэ дэч лүдмыж дэнэ лочо Роман, иктыжым ки-дэшыжэ чот кормышталын, вэсыжым чот пурлын шындэн, омбал мучашыла нисын нушкын, пусақыш мийэн шинчэ.

— Мый тэндан дэк ик сомыл дэн толым,—пальто полтышыжым мучыш-тарэн, Пётыр Григорыч номышгычшо вви вүдылка книга лукто.

— Тидэ кнага—шамычым улакрак вэрыш шылташ күлэш. Нуво кугы-жам сүмыраш, у илышым, вэсэ-вэсым пызырыдыман илышым ышташ туныктат. Садлан нуным становой, урätник, стражник—шамыч путыракак огыр йоратэ. Школышто кийкташ ок лий. Тушко урätник чүчкыдын коштэш. Шукэртэ огыл пүтынь начэрэм сёснала пургэд лэвтэ. Кычал муэш ыльэ гын, Сибирыш кайма-дэч утээн ом кэрт ыльэ,—книга шылташ йёршö вэрым пёрт көргыштö учичыл кычалэш.

Лочо Раманын шинчажэ учичылым пэш күта, тудын почэш коштэш.

— Тэвэ тидэ вэр пэш сай лийшаш. Урätник толэш гынат, тыштэ ончаш ушэшжэ ок воч,—манын, Пётыр Григорыч книга—шамычным омбал лүвалне-шинчышэ комдышто кийшэ кум игая пырыс лүвакэ шарэн пыштыш.

— Ну, пырыс, тидэ кнага-шамычым сайын күтö. Игэтым тушман дэч күвэ аралэт, тугак аралэн шого. Урätниклан нантайашыжэ эрыком ит пу. Налаш тунгалэш гынат, шинчажым удырал лүкмөдикэ кырэдал.—маньэ, „чэвэ-рын“ ыштэн учичыл лэктын кайыш.

Совет ушэм комсомолын индэшымышэ сйээдлан.

Мари кундэмысэ пионьэр дэч кугу салам.

Уло пионьэр, школьник вийым шошо агалан йамдылалт-машкэ.

Шэмэр калыкым, колэктивизатсэ йыр чумырэн, шошо агалан 27% озанлыкым колкозыш ушаш талын пижына.

Шэмэр паша вэрч крэдалаш, вичийашым—ныл ийштэ тэмац мэ пионьэр-влак-Эрэ

йамдэ

улына!

Комсомолын 9-шэ сйээдлан пионьэр салют.

Комсомолым алмаштышэ рапортна.

Кундэмыштэ 210-пионьэр отрад ильэ. Тока: 270 отрад 8.859 пионьэр ильэ, кызыт 10.811 пионьэр уло. 510 октöбрат ильэ, кызыт 1.687 октöбрат уло.

Наркомзэм дэнэ пунчалмэ договор почэш пашалан пижмэ. Политэкник школ чыла вэрэ ыштымэ огыл. Тунгалмэ пашам ыштэн шуктэна.

Ышкэнан радамнан кугэмдэна. Комсомолын 9 шэ сйээд лүмэш шүдö дэнэ пролэтар йочам пионьэр ушэмыш пуртэна.

Тунэмдымым туныкташ,
Культур вэрчын крэдалаш,
Бригадышкэ вазалтса,
Нав-завод дэч ида код.

Б. Шами.

Тунэмаш, тунэмаш, тунэмаш.

1.200 йоча ■ школыш мийдэ
5.300 подросток ■ кодыз.

Чылам туныктымо дэн ликбэз напкам большэвик тэмн дэм
виктарэн —

Лэнин сугынным шуктэна.

— Кажнэ пионьэр, школьник тунэмдымым туныктыжо.

— Мари кундэмын 10 ий тэммэ пайрэмлан ик тунэмды-
мат ыжнэ лий.

Тидэ мэмнан лозунг лийжэ.

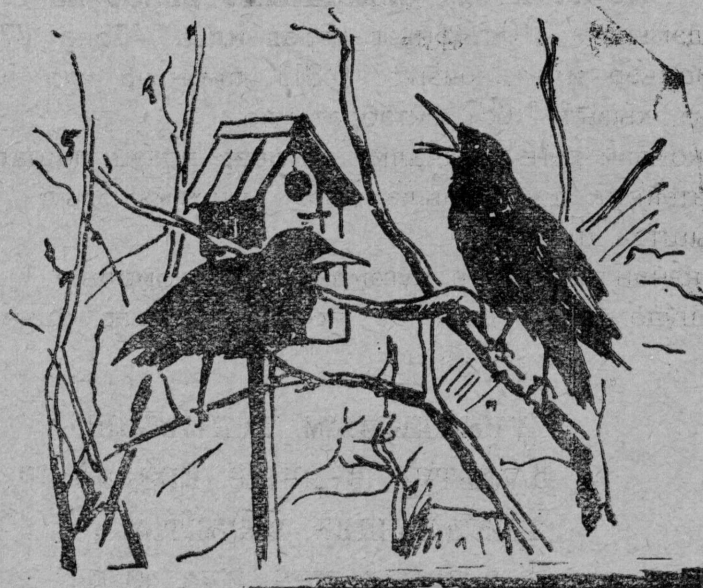
Пэвралын 15-жэ—чылам туныктымym ончымо кэчэ. Мэм-
нан паша:

Школышко кэчэ кодыдэ кошташ. Ик тунэмдымэ подрост-
кат школ дэч брдыжэш ыжнэ код.

Ш к о л ы ш т о

Тунэмашым тэргэн налап кажнэ отрад гыч бригадым
колташ күлэш.

Тунэммэ паша дэнэ пырльа шошо агалан йамдылалтма-
шым тэргэн налап. Шошо агалан йамдылалдаш калыкым по-
жалдаш күлэш. И.

Роңго школ.

Роңго школын пёртшө изи ильэ. Төний чацлэ школ пёр-
тым пуышт. Клуб, кукньо уло. Шокшо кочкиным ыштөн
улына.

Ўмаштэ 105 тунэмнэ, 3 туныктышо ильэ.

Төний 5 групп уло, утуныктышо.

Пионьэр отряд уло. Кнагам, газетым, журналым 45 ту-
нэмшэ налэнш.

Т. Йоча.

Школ пёрт изи.

Шэрнур к-н Т-блук р-н Чашкайал школ пёрт изи.

Кум групп уло, адак кугу йэн влак тунэмьт. Кэчвал
мартэ кок групп тунэмэш, кэчвал дэч вара ик групп. Кастэнэ
кугу йэн-влакым туныктат.

Тыгэ шагал тунэммэ дэнэ шынчымашым шагал налына.
Тазалыкна локтылалдэш вэлэ.

Ончыкыжо кугу йаллан, школыжат кугу лийжэ.

Вара спектакль шындашат лийэш ильэ.

Йыванай Йыван.

Ўжыт.

Шэрнур пионьэр-влак ик ийаш договорым ыштышт.
Тидэ договор почэш Йошкар-оласэ пионьэр отряд влакым
тыгак учашэн паша ышташ ўжыт.

Шэрнур пионьэр.

Шэрнур кантонысо пионьэр-влак, сотси- ализм ыштымаштэ.

Пионьэр, школьник-влак, комунист партийын, комсомолын-полшышыжо. Вичийашым—ныл ийштэ шуктымаштэ пионьэр-влак тыгай напаш ышташ кōнат:

Промышлэныслан 3000 кг. күртньö пудыргым, 885 кг. мөталым, 3.400 кг. тошто кагазым погаш.

Аныклымэ касышкэ 30 йанлан оксам пыштыкташ. Чыла пионьэр, школьник-влак оксам аныклаш опышт.

Школ йыда йоча-влаккан кооперативым ышташ.

Школ йыда мастэрскойым ышташ.

Кажэнэ школым колхозышко лишэмдаш.

Школ пэлэн 25 йоча колхозым ышташ.

20 кайык ончымо вэрэм, 5 ир мэраиггэ (кролик) ончымо вэрэм, кажнэ колхозышто, школышто—покчам ышташ.

Кажнэ пионьэр ышкэ суртыштыжо шурным эрыктэн үдыжб. Адакшым 28 тон икййашым колхозлаштэ эрыкташ. Мландэ уйандаш 4.000 кг. ломыжым, 800 кг. лум погаш, 400 кг. кайык тэрысым. Калык коклашкэ 5.000 йал озанлык кнагам шараш.

Зайомым 280 тэнтгашым налаш. Кажнэ отряд 10 тэнтгашым налжэ. Калык коклашкэ зайомым шараш.

Кажнэ пионьэр „Кожла кэчэ“ годым—20 пушангым шындыжэ. 885 шырчык омартам ышташ.

Колхозышко ұжаш.

Колхозлап напаш ышташ 20 вүмам ышташ. Киндэ йамдылмаштэ правительствэлан полшаш.

Кэргэжым кажнэ пörтыштö туньыкым ончаш. Шүчым эрыкташ ұжаш. Пöрт йыда вүд пэчкэм шындаш.

Пуртысын пойандыкшым палэн налаш.

130 тунэмдымым туныкташ.

Калык коклашкэ тыгай газэтым, журналым шараш:

„Крестйанскайа газэта“	800
„Пионьэр йүк“	850
„Клич пионэра“	200
„Дружныйэ рэбата“	120
„Мар. Правда“	100
„Рвэзэ комунар“	280

„Комунар“	800
„Марий коммунист“	300
„Пионёр правда“	100
„Моло газэтым“	100

Кажнэ отряд, колхоз пэлэн йошкар пусакем почшо.

Школлантэ 10 радиом шындаш. Политэкик школым ыштэн шукташ.

Кок ий ик группышто тунэмшэ ыжнэ лий. Школ гыч шылын ковтым пытараш.

Политэкик школын конпэрэнсым ышташ.

Кожнэ школышто клуб нашам вийандаш.

10. Йумыдымо унэмым ышташ.

Удыртыш, моло чэр дэнат кредалаш.

Арака йушбэ ваштараш дэмонстратсым ышташ. Арака гэвэтым шагалэмдаш.

Кантонышто ўдраман-шамычым умылтарэн—шымакным кышкыкташ.

Компаньэ эртармэ годым йал совэтлан полшэн шогаш.

Дирижабль ышташ 100 тэнгэм шогаш.

Сар нашалан тунэммэ 7 кружокым ышташ. 20 вэрэ РОКК, „Друг дэтэй“ унэмым почаш.

Пионьэр унэмым 1000 пионьэр маркэ шукташ. Эн утларак колхозник, тулык йоча влакым отрядыш пурташ.

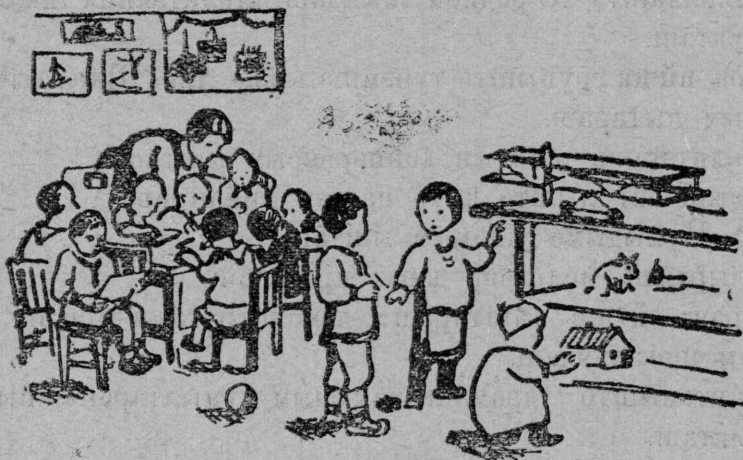
Кантонышто пионьэр клубым ышташ.

Вэс кугыжанысэ шэмэр йочалан полшэн шогаш, 150 тэнгэм ногэн колташ. 5 вэрэ МОПР унэмым почаш. Вэс кугыжанышкэ 25 сэрыным колташ.

Тэ йамдылалта мо?

Школ, район йэда политэкник школышто тунэмшын конпэрэнсэ (погынымаш) лийэш. Тый дэчэт посна школын тунэммыжым вэсэмдаш ок лий! Мо нэргэн конпэрэнсийыштэ кутыраш тунгалыт, тудым палэн лийза.

Ончышаш паша.

1) Сотсиализм ыштымаштэ школ, тунэмшэ, пионьэр мотай пашам ыштэн?

2) Отрăдын, школын рапортшо. (Ыштымэ пашам ойлаш тунгалыт).

3) Наркомзэм дэнэ ыштымэ договор почэш—Канзу дэнэ ик школ дэнэ вэс школ договорым ыштат.

4) Колкозышто йоча-влаклан пашам кузэ ышташ, тудын нэргэн кутырат. Школышто, отрăдыштэ нинэ пэчэтлымэ ойым тэргэн налаш күлэш. Мо уштарышашым ышкэ ыштыза. Мотай паша окшаклэн толын—тудым ида мондо. Тэндан рапортым моло йоча-влак вучат.

Конпэрэнсышкэ көм колташ?

Район конпэрэнсышкэ 150-200 тунэмшэ погынышаш. Конпэрэнсыш кайаш дэлэгатым тунэмшэ-шач ышкэ сайлат. Конпэрэнсышкэ школыш коштдымо мастер пашалан моштышо йоча-влакымат колдаш лийэш.

Конпэрэнсылан кызытак йамдылалдаш күлэш.

Политэкник школышто тунэммашым мыланна кажнэ школлашкэ шараш күлэш.

Тидэ пашалан руж пижын, ыштэн шукташ күлэш.

Туныктшо.

Книга савыктымаштэ.

Йошкар-Ола типографыштэ 25 йоча тунэмэш. Шукужо марий улыт.

Буква погымаштэ 12 йэн. Сүрэт ыштымаштэ—3 йэн
Кнага пэчэтлымаштэ 5 йэн. Кнага ургымаштэ 5 йэн.

Тунэмшэ влак соттангасымэ договорым ыштышт.

«Тунэм шудэ паша гыч кайаш огыл»-манын ыштышт.

Учэник влакын ылышышт сайэмын. Ёмасэ дэч сай илат.
Ингэрнат уло. Шушаш кэчылаштэ шокшо кочкыш лийэш.
Кочмо, йүмө вэр почылдэш.

Учэник-шамыч пашачэ лийын лэктыт.

Кундыш Чопай.

Увэр.

Лэнинградыштэ, „Йошкар Путиловэтс“ заводышто пашачэ-шамыч 56 олмэш, кэчыштэ 90 трактырым ыштат.

Тидэ кум тылзэ кудлаштэ Закавказийыштэ 27 түжэм сурт колкозыш ушнэн.

● 25 түжэм пашачэ-влак, колкозышко паша ышташ каймылан ик ий тэмэ. Йал дэнэ паврик, заводын ваш кыл кучымашышт пэнгыдэмэш.

● Пашачэ-влак шукужо илаш колкозэш кодыч.

● Сакры лийэш. Вичийашын кумышо ийыштыжэ 169 сакры лукмо завод, 25 мл. сэтнэр сакрым луктэш.

● Срднэволжск крайыштэ, кок тылызат пэлэ ударлэ квартал жап кудлаштэ—61 түжэм сурт колкозышко пурэн.

● Эн ончылно. Киндэ йамдылмаштэ суас республик эн очылно шога. 112 прот. киндым погэн планым уто дэнэ тэмэн.

● Ик ий ончыч—1931 ий йанварын 1 шэ Туркэстан—Сибир, күртнью корным ыштэн шуктышт.

● Йанварын 16-што комсомолын 9 шэ погынымаш почылдын.

● Ианварын 23-што марий кундэмысэ с.вэтын 9 погынымашыжэ почылдын.

Мыскара-влак.

Йошкар-Ола 9 ий тунэмман школышто радио кружок уло. Кружокышто кастэн радион түрлө ужашлажым тунэмыт. Ваш-ваш йодыштыт, кагашат.

- Йогор, могай „элэмэнтим“ шинчэт?
- „Вредный элементим“ палэм.
- Могай „приэмникым“ шинчэт?
- Радиоприэмникым, дэтприэмникым,
- Васлий, тый кунар ийаш улат?
- Лу ийаш.
- А шочмэтлан кунар ий лийэш?
- Шочмэмланжэ шым ий лийэш.

Шавэрдын Миклай.

Журнал налаш ўжам

„Пионьэр йүк“ журналым ужын, пэш йыбыртышым.

Кэрнакак, лудтэ чытэт мо? Садлан сотсиалист тангасымэдэнэ: Градов И. (Кужэнэр гыч), (Шэрнур гыч): Лэпон Кырлам, Токсыбайэв Никодимым, Вэдэрникова Клавим, Бирүкова Нат., Глушкова Нат. (Торйал гыч) Бэрдникова Лид., мольмат „Пионьэр йүк“ журналым ик талуклан налаш ўжам.

Шабдар Данил.

Мур.

Сылнэ мутан журналым.

„Пионьэр йүкым“ йоратэм.

Комсомолка акайзмлан

Тачэ мыйэ налыктэм.

Иктэ кодтэ, вүйгэнат.

Ликпупктышко кайэна.

Иктэ кодтэ, вүйгэнат

„Пионьэр йүкым“ налына.

Йэштубайэв А.

Рэдаксий колэгий члэн-влак:

Мокэйэв.
Стрельников.
Чавайн С. Г.
Данилов.

„Пионьэр Иүк“ журналын акшэ:

Ик ийлан 1 тэнгэ.

Пэл ийлан 60 ыр.

Кум тылчылан 30 ыр.

Ик тылчылан 10 ыр.

Оксам тыгай адрэс дэн колтыман:

**Йошкар-ола Марийскому Областному
Издательству.**

**Кантонлаштэ почтышто, писмоносэц-
влакат подпискым налыт.**

„Пионьэр йүк“ — Журналым мый ом луд — кө манэш?

Поп, кулак, карт эргэ. Нуно совет, колхоз пашалан, вичийашым ныл ийыштэ шуктымаштэ торэш шогат.

„Пионьэр йүк“ — мланна ок күл! — кө манэш?

Папа ышташ өрканышэ. Тушман ваштарэш крэдалаш лүдшө. Сотсиализм ыптымаштэ почэш шүдырнышө-шамыч. Шошо ага эртарымэ гыч шылшэ. Нинэ кашак куваваштын йомакым гына колышташ йөрлатат. Илын дэч шэнггэлан кодыт.

„Пионьэр йүк“ — мланна ок күл — кө манэш?

Ышкэнжым моктэн коштно. Журналым тома ышташ тбчышө. Вурсэдалшэ, крэдалшэ, йумылан ушанышэ йоча.

„Пионьэр йүк“

Клас тушманым,
Йогым,
Шылын коштшым,
Вурсэдалшым крэдалшым,
Тошто илыныш чакнышым,
Кулакым. мужагчымы,
попым, картым,
Колхоз ваштарэш шогышым,
шокшо тул дэнэ поньыжэш.

„Пионьэр йүк“

Лудшо-шамычын
ваш-мутышт: ышкэнан
радамым шукэмдэна.

Журналым налына,
шарэна, возэн шогаш тунгална!